herpy

GECKOR

Okavango dwarf gecko

Lygodactylus chobiensis

En av de största dvärggeckorna i släktet, upp till 44 mm från nos till kloak. *Lygodactylus chobiensis* är blågrå med stora ljusa fläckar och gul buk, lever på träd i savannen längs Chobe- och Zambezifloderna och kan hållas i ett litet, högt och tätt terrarium.

Familj: Gekkonidae Tidigare namn: *Lygodactylus picturatus chobiensis*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**3-4 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Savann**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Värmeplats	**30-35 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**40-65 %**
Vatten	**Ingen vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter och små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**9 mån.**
Kullstorlek	**2 ägg**
Inkubation	**125 dagar** vid 24-27 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lygodactylus chobiensis är en förhållandevis stor dvärggecko. Vuxna djur mäter normalt 25-30 mm från nos till kloak, men de största hanarna når upp till 44 mm och honorna upp till omkring 37 mm, så hanarna blir något större än honorna. Ryggen är blågrå med stora, ljusa fläckar, och buken är gul. Hanens strupe kan vara svart eller ljusgul och har två mörka, vinkelformade teckningar.

Under tårna sitter fina vidhäftande lameller, och svansspetsen har, som hos andra arter i släktet, en häftplatta som djuret använder som en femte fot när det klättrar.

Arten beskrevs av Vivian FitzSimons 1932 som underart till *Lygodactylus picturatus* och har senare upphöjts till egen art. Namnet syftar på typlokalen Kabulabula vid Chobefloden i den östra delen av Caprivistrippen. I naturen blir djuren bara omkring ett och ett halvt år gamla. Livslängden i fångenskap är inte dokumenterad, och rutans 5-10 år är ett osäkert lån från *L. picturatus*. Arten är sällsynt i fångenskap.

Utbredning och livsmiljö

Lygodactylus chobiensis finns längs Chobe- och Zambezifloderna och in i Okavangodeltat. Utbredningen omfattar den östra delen av Caprivistrippen i nordöstra Namibia, norra Botswana, Zambia, Zimbabwe, Malawi och Moçambique.

Angola räknas också till utbredningsområdet, men därifrån finns inga publicerade, exakta fynd, och landet är inte med på kartan. Arten bedöms inte som hotad.

> **Naturlig utbredning:** Namibia, Botswana, Zambia, Zimbabwe, Moçambique och Malawi.

LIVSMILJÖ

Lygodactylus chobiensis lever på träd i tropisk savann och på de gräsvidder längs floderna som översvämmas under regntiden. Den söker helst föda högt upp och ses ofta på akacior, baobabträd och mopaneträd, ibland också på murar och byggnader. När den störs gömmer den sig bakom lös bark och i springor.

Klimatet har en varm regntid på sommaren och en lång, torr och svalare vinter. Det finns inga mätningar av temperatur och fukt från artens egna livsmiljöer.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Lygodactylus chobiensis*. Klimatet i utbredningsområdet är varmt med en lång torrperiod, och skötseln följer den nära besläktade *Lygodactylus picturatus*, som arten tidigare räknades som underart till. De flesta uppgifterna i den här vägledningen är lånade därifrån.

Ett par kan hållas i ett terrarium på minst 30 × 30 × 45 cm (längd × bredd × höjd), och större är bättre. Till en hane och två honor passar 40 × 40 × 60 cm. Höjden räknas mer än golvytan, eftersom djuret lever på stammar och grenar.

Terrariet måste vara helt tätt för så små djur och deras foderdjur. Använd fint nät i locket och ventilationsgaller nedtill och upptill. Bakvägg och sidoväggar ska vara tätade så att inga små djur kan klämma sig in bakom dem. Använd en botten av sand och jord över ett dräneringslager, och inred med tjocka grenar i växlande vinklar, korkbark och härdiga växter med styva blad som *Sansevieria*. Barkbitar och korkrör fungerar som gömställen och äggläggningsplatser. Savannklimatet talar för en något torrare inredning än för regnskogsarter.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

Lygodactylus chobiensis är ett värmeälskande dagdjur, och terrariet ska ha en tydlig temperaturskillnad. På dagen ska bakgrundstemperaturen ligga på 25-30 °C, och under en liten spotlampa eller halogenlampa ska det finnas en solplats på 30-35 °C. På natten sjunker temperaturen till 18-22 °C. På vintern, som motsvarar torrperioden, kan dagarna vara något svalare, omkring 23-28 °C.

Spotlampan ska passa terrariets storlek. En kraftig lampa i ett litet terrarium höjer snabbt hela temperaturen. Använd termostat eller dimmer, och mät både högt upp och nere i terrariet. Djur som sitter orörliga på den varmaste platsen med öppen mun har det för varmt.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på omkring 40-65 %, något lägre än för *Lygodactylus picturatus*, eftersom livsmiljön har en lång torrperiod. Siffran är en uppskattning. Spraya terrariet lätt varje dag så att blad och väggar täcks av droppar, och vänta med nästa sprayning tills dropparna har avdunstat.

Djuren dricker droppar från blad och väggar, så en vattenskål behövs inte och är en risk för de minsta djuren. Undvik stående vatten och ständigt blöta grenar, som ger mögel och hudproblem.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Lygodactylus chobiensis är dagaktiv och behöver kraftigt, jämnt ljus. Använd lysrör, helst T5, och kombinera ett UVB-rör med ett dagsljusrör så att terrariet blir ljust. Vilken UVB-styrka som passar bäst är inte dokumenterat för arten. Ett måttligt UVB-rör (Ferguson-zon 2) över en del av terrariet är en försiktig uppskattning. Låt det finnas skugga och gömställen i resten av terrariet.

Håll ljuset tänt 12-14 timmar, styrt av en timer, och låt natten vara mörk.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

I naturen lever *Lygodactylus chobiensis* mest av myror och termiter. I terrariet ska den få levande smådjur: hoppstjärtar, bananflugor, små syrsor, nykläckta bönvivlar, små kackerlackor och små gräshoppor. Storleken är det viktigaste: foderdjuret ska vara mindre än avståndet mellan djurets ögon.

Pudra foderdjuren lätt med kalk med D3-vitamin, och ställ en liten skål med ren kalk i terrariet som djuren själva kan ta av. Byt den innan den blir blöt och hård. Om arten tar fruktpuré är inte dokumenterat; *Lygodactylus picturatus* gör det, och det kan prövas i en låg skål högt upp på en gren. Mata varje dag eller varannan dag, men undvik överfodring.

Mjölmaskar och andra feta larver är för stora och för feta för annat än en sällsynt godbit.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Lygodactylus chobiensis är liten och snabb. Liksom andra dagaktiva dvärggeckor sitter den ofta orörlig på en gren och rusar sedan iväg efter ett foderdjur.

Håll ett par eller en hane med en eller två honor i ett terrarium som är tillräckligt stort för att honorna ska kunna komma undan hanen. Två hanar får inte hållas ihop, eftersom de slåss. Håll utkik efter bitmärken, avbitna svansar och djur som gömmer sig eller magrar, och separera dem direkt. Arten lämpar sig inte för hantering: svansen kan kastas, och djuret kommer lätt undan. Öppna bara dörrarna kortvarigt, och täta alla springor där djuren kan ta sig ut.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen känns igen på en tjockare svansrot med hemipenisfickor och på prenalporer framför kloaken, medan honan har en smalare svansrot. Hanens strupe är svart eller ljusgul med två mörka, vinkelformade teckningar, och hanarna blir något större än honorna. I naturen blir arten könsmogen efter omkring 9 månader. Vänta ändå med att para djuren tills de är fullvuxna, så att honan har krafter för äggläggningen.

PARNING

I naturen förökar sig *Lygodactylus chobiensis* hela året. Håll ett par eller en hane med en eller två honor tillsammans, och ge många gömställen så att honan kan komma undan hanen. Flytta hanen om han ständigt jagar honan. En hona som lägger ägg hela året blir lätt utmärglad; om hon magrar, ge en paus med kortare dagar och något lägre temperatur.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 2 hårdskaliga ägg på omkring 5 × 6,5 mm åt gången, i naturen ungefär var åttonde vecka. Äggen göms under bark eller i övergivna termitbon. Erbjud därför flera trånga äggläggningsplatser som kan tas ut ur terrariet, till exempel korkrör, bamburör eller barkbitar, och ge honan gott om kalk och små foderdjur.

INKUBATION

I naturen kläcks äggen efter omkring 125 dagar. Temperaturen under inkubationen är inte dokumenterad; 24-27 °C på dagen med ett litet fall på natten passar klimatet. Äggen flyttas försiktigt, om nödvändigt tillsammans med det de sitter på, till en liten ask med fuktig vermikulit och små lufthål i locket. De får inte vridas.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna mäter omkring 30 mm med svansen vid kläckningen. Placera dem i ett litet, helt tätt terrarium eller en faunabox med fuktigt underlag, tunna grenar och växter, och spraya dagligen. Ge dem de allra minsta foderdjuren: hoppstjärtar, bananflugor och nykläckta syrsor, pudrade med kalk och D3-vitamin. Håll ungarna åtskilda från de vuxna, och dela upp dem efter kön och storlek så att de inte börjar slåss.

Hälsa och vanliga misstag

Lygodactylus chobiensis är härdig när temperatur, fukt och foder är i ordning. Det finns ingen artspecifik kunskap om sjukdomar; de typiska problemen för små dagaktiva dvärggeckor är:

- För lite vatten och för torrt terrarium. Små djur torkar snabbt ut, särskilt i sommarvärmen eller under en lampa som är för kraftig. Spraya dagligen.
- För hög värme i ett litet terrarium. Använd termostat eller dimmer, och håll utkik efter djur som sitter med öppen mun.
- Brist på kalk och D3-vitamin, särskilt hos honor som lägger ägg. Ge ren kalk i en liten skål, och pudra foderdjuren.
- Hudömsningsproblem med hudrester på tår och svansspets. Justera fukten, och lossa resterna försiktigt med ljummet vatten.
- Slagsmål mellan hanar med bett och förlorade svansar.
- Små djur som kläms eller försvinner i springor bakom bakvägg och inredning. Täta alla håligheter.

Ett friskt djur är livligt, har klara ögon och en fyllig svansrot. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret magrar, sitter slött eller slutar äta.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.